

Aan de coalitievormende partijen van de Provincie Noord-Holland

Per mail: coalitievorming2023@noord-holland.nl

Edam, 10 juni 2023

Geachte lezer,

Wat een mooi initiatief om Noord-Hollanders de kans te bieden hun ideeën en wensen voor hun provincie te delen. Vereniging Oud Edam maakt van die gelegenheid graag gebruik. Wij zien dit als een eerste contact en zien ernaar uit om bij gelegenheid met u in gesprek te komen. Ons punt van aandacht betreft als eerste de plannen die de gemeente Edam-Volendam heeft met de Purmer. Wij maken ons daar grote zorgen over en hopen dat de nieuwe coalitie ons daarin bij kan staan door te kiezen voor een open, groene Purmer. Dat is van belang voor zowel de cultuurhistorie, als de natuur, de agrarische sector en de algemene leefbaarheid.

Vereniging Oud Edam heeft als doelstelling het beschermen, handhaven en versterken van de stadsstructuur en de stedenbouwkundige samenhang in haar cultuurhistorische context, zoals omschreven bij de aanwijzing tot Rijks-beschermd Stadsgezicht (23 augustus 1977). Het belangengebied omvat zowel de oude kom als de groene omgeving van de stad. Ontwikkelingen kunnen, gezien deze statutaire doelstellingen, wat ons betreft alleen plaatsvinden binnen de hierboven beschreven kaders, en blijven graag actief betrokken waar het om nadere invulling gaat.

Daarnaast beschouwen wij het als onze maatschappelijke taak om, in nauwe samenhang met onze doelstellingen, aandacht te hebben voor leefbaarheid, natuur en groen, het milieu en het klimaat in en om de stad Edam.

Onze [volledige statuten](#) vindt u op onze website.

De Purmer

Wij maken ons zorgen omdat de gemeente Edam-Volendam plannen heeft ontwikkeld om het noordoostelijk deel van de Purmer om te vormen tot een bedrijventerrein. Het gaat om een open, agrarisch gebied van zo'n 170 ha. Droogmakerij de Purmer dateert van 1622 en is belangrijk cultureel erfgoed, dat nauw verweven is met de geschiedenis van onze provincie, onze regio en onze stad. Die geschiedenis moet afleesbaar blijven in de structuur van het landschap.

De stad Edam heeft een eeuwenoude cultuurhistorische relatie met de Purmer, en is eigenlijk door die relatie gevormd. Die historie is nog altijd zichtbaar in de stedenbouwkundige structuur en daarom is Edam in 1977 als rijks-beschermd stadsgezicht aangewezen. Onderdeel van die aanwijzing is een wettelijk recht dat Edam sindsdien heeft op vrije zichtlijnen op de vesting. De vesting is in dit verband een dijklichaam

met een dubbele rij bomen en wordt ook als zodanig omschreven in de Aanwijzing; de oorspronkelijke stadsmuren zijn al eeuwen geleden geslecht om plaats te maken voor deze omwalling.

De tekst uit 1977 noemt zichtlijnen vanuit het noorden en het zuiden (E10, nu N247). In onze visie hoort daar ook vanuit het westen bij, via de N244. Die weg was er in 1977 nog niet, maar biedt een prachtig zicht op de vesting.

Het plangebied is precies dat gedeelte van de Purmer dat grenst aan Edam.

In buurgemeente Purmerend ligt De Baansteede, ca 200 ha groot. Als de plannen van Edam-Volendam doorgaan, worden deze terreinen gekoppeld en komt er een voor de regio onevenredig groot bedrijventerrein van 370 ha.

Edam wordt zo omsloten door industrie en aan het zicht onttrokken.

Ook van het oorspronkelijke landschap blijft weinig over. Bij de Baansteede Noord zie je ook hoe funest zo'n bedrijventerrein is voor de structuur van het oude cultuurlandschap. Slechts vage sporen herinneren aan de oorspronkelijke droogmakerij uit 1622.

Met de plannen van de gemeente Edam-Volendam wordt een belangrijk historisch cultuurlandschap in Nood-Holland aangetast.

In de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie lezen we over de waarde van lintbebouwing, stolpen en de ringdijk; maar ook die van de open ruimte met een horizon en oriëntatiepunten. Dat moeten we koesteren. Maar toch wil Edam-Volendam, zonder deugdelijke onderbouw en ook nog eens met enorm veel haast, op haar eigen grondgebied een bedrijventerrein à la Baansteede Noord inrichten. In een cultuurlandschap waar boeren al eeuwen ons voedsel verbouwen. De Purmer vertelt onze geschiedenis, maar moet ook groen blijven voor onze toekomst. Met de klimaatverandering in onze nek, moet er ergens een plek zijn waar het groen is. Zonder stenen.

Daarbij: zo'n groot bedrijventerrein tast de groene ring rondom Amsterdam aan. Deze groene ring valt op deze plek samen met de Stelling van Amsterdam (UNESCO werelderfgoed). Het tast ook de 'groene corridor' aan van Amsterdam naar Hoorn, die via de Purmer en de Zeevang loopt. De Zeevang is een Bijzonder Provinciaal Landschap én Natura 2000-gebied. Een bedrijventerrein brengt de buffer voor dit gebied in gevaar.

In nog geen halve eeuw tijd is de Purmer gehalveerd. Daar wil de gemeente Edam-Volendam nog eens een flink stuk van opofferen. Wij doen een dringend beroep op u om wat er nog over is van de Purmer te beschermen. Als BPL of misschien als beschermd dorpsgezicht. De Raad van State oordeelde in 2017 dat overheden ook een landschap als beschermd dorpsgezicht kunnen aanwijzen. Die uitspraak ging in op de samenhang tussen bebouwing, dijk en landschap. Die casus ging weliswaar over Friesland, maar zoiets zou ook op de Purmer van toepassing kunnen zijn. Wij pleiten daar sterk voor. Juist in het licht van de Leidraad landschap en Cultuurhistorie.

Wij hebben nog meer argumenten om de Purmer groen te houden. Puntsgewijs, een kleine greep:

- Het is vruchtbare landbouwgrond. De gemeente Edam-Volendam heeft de ambitie om een van de groenste voedselproducenten in de regio te worden. Dat kan prima in de Purmer. Van oudsher zijn daar al agrarische bedrijven gevestigd. Die hebben het landschap gevormd.
- De Purmer is een buffer voor Natura 2000-gebied de Zeevang. Er moet een corridor zijn voor flora en fauna, maar ook voor waterberging.

- Bebouwing van de Purmer brengt een enorme toename van verkeersbewegingen met zich mee.
- Bebouwing van de Purmer brengt ook onnodige lichtvervuiling met zich mee. Zeker wanneer er een stadion komt.
- Naast een bedrijventerrein wordt ook gedacht aan scholen en sportfaciliteiten. Die zijn er nu al in de kommen binnen de gemeente. Dicht bij huis, dus aantrekkelijk om er te gaan sporten. Daarnaast is de Purmer zoals hij nu is prima geschikt om aan de dagelijkse portie beweging te komen. Mensen wandelen, fietsen en rennen er graag.
- De Purmer heeft ook een hoge emotionele waarde bij de bevolking: de openheid is zeer geliefd.

Argument van de gemeente is dat de bedrijven van industriegebied Julianaweg plaats moeten maken voor woningen. De gemeente heeft niet onderzocht welke bedrijven daaraan mee willen werken en heeft evenmin aangegeven welke bedragen daarmee gemoeid zijn. De cijfers van de lokale woningbehoefte zijn daarbij schromelijk overdreven en niet onderbouwd. Sterker nog: ze overstijgen de lokale vraag. Nut en noodzaak zijn niet aangegeven.

Overige aandachtspunten bij de coalitievorming

Behoud Cultureel Erfgoed op provinciaal niveau

In het verlengde van onze zorgen over de Purmer, willen wij uw aandacht vragen voor het behoud van cultureel erfgoed in bredere zin.

Wij denken hierbij bijvoorbeeld aan vraagstukken als het plaatsen van windmolens op de grens van cultureel erfgoed. Hoe kan de provincie dat beschermen? Het mooiste zou zijn als er een gemeentee overstijgend beleid zou komen, zodat de ene gemeente niet het erfgoed van een andere gemeente kan aantasten.

Energietransitie

Iedere gemeente moet beleid maken ten aanzien van de toekomst, dus ook de energietransitie. Vanuit het Rijk is er immers een eis om klimaatneutraal te worden/ zijn. Kan de Provincie gemeentes ondersteunen in het formuleren van beleid, voor wat betreft energietransitie en klimaatadaptatie?

Mocht u nog vragen hebben, dan zijn wij uiteraard altijd bereikbaar.
Graag lichten wij onze visie toe in een persoonlijk gesprek.

Met vriendelijke groet,
Namens het bestuur van Vereniging Oud Edam,

Leontien Rosier

voorzitter